

Karácsony, ünnepi mise

Jn 1,1-14

„Kezdetben volt az Ige”

Jézus születését sokféleképpen lehet elmesélni, például úgy, ahogyan Máté evangélista teszi. Szinte minden ószövetségi messiási jóvendölést átvizsgál, és lépésről lépésre igyekszik bizonyítani, hogy minden a próféták előre megmondott jóvendölései szerint történt. Az effajta leírás azokra volt nagy hatással, akik állandóan vizsgálták a prófétai tekercecseket, és a homályos prófétai orákulumok közül próbálták kikeresni azt, amelynek beteljesedését bizonyítani tudták saját korukban. Elképzelésük szerint Isten a próféták jóvendölésén keresztül szólta bele a történelembe. A leírás végén világosan, bizonyított tételként áll az olvasók előtt a próféták által megjóvendölt Messiás.

Lukács másféle érdeklődőknek szánta az evangéliumát. Azoknak, akik szerint minden a római birodalom császáraitól, kormányzóitól és helytartóitól függ. Ezért közli Jézusról, hogy Augustus császár uralmának, római békéjének (Pax Romana) idején születik. Ezért említi Cirinus szíriai helytartó nevét, továbbá a napkeleti bölcsök látogatását is, hiszen olvasói között számos megszállott csillagbíró akad, aki úgy gondolja, Isten akaratát a csillagok állásával nyilvánítja ki.

János más problémával küszködik az Evangélium megírásakor. Ő a szeretett tanítvány, aki Mesterét nyilvános működésének kezdetétől egészen a Golgotáig végigkísérte. Az Evangéliumban rögzített történetek saját élményei voltak. Mások ezeket csak megírták, ő viszont átélte, majd hosszú éveken keresztül átélmélkedte. Időközben 30-40 év távlatából azt is megtapasztalta, hogy Mestere egyesek szemében csupán tan lett, vagy jelkép. Kétkedtek abban, hogy valóban ember volt-e. Mások Jézusban pusztán egy tragikus hőst láttak, akit élete legnehezebb pillanatában elhagyott az Isten.

János az elképzelését valószínűleg kölcsönözött himnusszal, illetve egy himnusz átírásával fogalmazta meg. A gyermekségtörténetet nem népesítette be angyalokkal, pásztorokkal, keleti mágusokkal, és nem tüzdelt tele homályos ószövetségi idézetekkel. Jézust világtörténeti összefüggésbe állította, olyan történelemszemlélet alapján, amelyet nem a történészek alakítottak ki, hanem a prófé-

ták, akik figyelték az emberiség fejlődését. János szerint Jézus személyét csak úgy lehet megérteni, ha végiggondoljuk Istennek az emberekkel kapcsolatos tervét. Jézus része volt az emberiséggel kapcsolatos átfogó tervének, már a világ teremtésekor, sőt még előbb.

Ezért jelenti ki: „Kezdetben volt az Ige” – és ezért állítja – hogy „minden őáltala lett”. Másodlagos dolognak tartja, hogy a „minden őáltala lett” egy bizonyos idő után történt. Néhány évezred után, ha a teremtéstől számítjuk „a világba jött” eseményét. Sőt, Jézus újra teremtésének a jelentőségét kívánja hangsúlyozni, ezért így fogalmaz: a világ „általa lett”. Nem hallgatja el azonban a megváltás művének tragikus részletét sem: „mégsem ismerte fel a világ”.

De akik felismerték, azok új minőséggel gazdagodtak, azaz „Isten gyermekeivé lettek”. Sőt alázatosan megvallja, hogy „mindannyian az ő teljességéből merítettünk”, vagyis János ezeket a gondolatokat nem egyedül elmélkedte ki, hanem Jézus Krisztustól tanulta.

A történelem egy bizonyos pontján mi is a világba léptünk, noha addig is meg volt nélkülünk a világ, mint ahogy továbbra is meglesz. De azért megkérdezhetjük magunktól, vajon világosságot jöttünk-e gyújtani, vagy ahová csak lépünk, körülöttünk minden elsötétül. Tevékenységünkkel „kegyelmet, kegyelemre halmozunk”-e, vagy gyűlöletet csak gyűlölettel házásítunk.

Ez a szöveg egy elmélkedő keresztény tollából született, aki maga is beírta nevét a történelembe. A legenda szerint János élete végén csak ezt ismételtette „Fiacskáim, szeressétek egymást!” talán mert ezért a szándékért még manapság is könyörögnünk kell.